

Vibrioz (Ki Pa Kolera)

Kisa vibrioz ye?

Vibrioz se yon maladi ki potansyèlman grav ki lakòz pa yon gwoup bakteri ki rele *Vibrio*. Enfeksyon avèk bakteri *Vibrio* a ka lakoz de tip maladi: vibrioz ak kolera. Byenke genyen anpil espès *Vibrio*, pifò ka vibrioz (ki pa kolera) yo lakoz pa *Vibrio vulnificus* oswa *Vibrio parahaemolyticus*.

Kilès ki ka trape vibrioz?

Tout moun ka vin enfekte ak *Vibrio*, men li plis kouran lakay moun ki gen sistèm iminitè ki afebli yo. Moun ki fè kondisyon ki andomaje fwa a (tankou epatit, maladi nan fwa, twòp konsomasyon alkòl) gen plis chans pou fè maladi ki grav.

Ki kote yo jwenn *Vibrio*?

Yo natirèlman jwenn bakteri a nan dlo sale ak dlo ki pa twò sale yo (tankou dlo ki yon ti jan sale), ki gen ladan dlo nan kot Etazini ak Kanada yo. Bakteri a devlope nan dlo tyèd epi sa vin lakòz plis enfeksyon pandan mwa ete yo.

Kijan bakteri *Vibrio* a pwopaje?

Vibrioz pa ka pwopaje de yon moun a yon lòt moun. Pifò moun vin enfekte lè yo manje bêt ki soti nan lanmè ki kri oswa ki pa kwit ase, sitou kristase (ki gen ladan zwit, moul, ak paloud). Ka vin genyen enfeksyon tou lè bakteri *Vibrio* a antre nan kò a atravè yon lezyon nan po a pandan li nan dlo sale oswa dlo ki pa twò sale a oswa pandan I ap manipile pwason kri oswa kristase yo prann nan dlo sa yo. Epitou sèten espès *Vibrio* ka lakòz enfeksyon nan zòrèy lè dlo sale oswa dlo ki pa twò sale a antre nan zòrèy yon moun.

Ki sentòm vibrioz yo?

Bakteri *Vibrio* a ka lakòz twa tip enfeksyon: gastwo-entestinal, enfeksyon nan blese, ak nan san. Sentòm vibrioz gastwo-entestinal la gen ladan dyare ak dlo, kranp nan vant, kè plen, vomisman, ak/oswa lafyèv. Sentòm pou enfeksyon nan blese yo se lezyon ki bay anpil doulè, ki wouj, epi ki anfle. Bakteri a ka antre nan san moun ki gen sistèm iminitè ki afebli yo epi lakoz gwo maladi ki mòtèl ak lafyèv ak frison, yon bès nan tansyon, oswa lezyon nan po ki fè klòk. Etid yo te montre ke moun ki fè maladi nan fwa oswa maladi nan ren yo, ki gen defisyans nan fè, oswa ki fè dyabèt yo gen 80 fwa plis chans pou devlope enfeksyon san *V. vulnificus* parapò ak moun ki an sante yo. Kèk espès *Vibrio*, tankou *V. vulnificus*, ka lakoz enfeksyon ki patikilyèman grav epi ki menm mòtèl. Anpil moun ki fè enfeksyon *V. vulnificus* yo bezwen swen entansif oswa bezwen pou yo koupe yon manm, epi apeprè yon ka moun ki fè enfeksyon sa a mouri.

Nan konbyen tan aprè ekspozisyon an sentòm yo parèt?

Tan ant ekspozisyon an ak aparisyon sentòm yo varye selon tip enfeksyon an (tankou, enfeksyon gastwo-entestinal, enfeksyon nan blese, ak nan san) ak espès *Vibrio* yo. Sentòm enfeksyon gastwo-entestinal ki rive akòz espès *Vibrio* yo ka parèt nenpòt lè soti 4–96 èdtan aprè yon moun fin manje bêt ki soti nan lanmè ki kri oswa ki pa kwit ase yo nan lespas 12–24 èdtan aprè ekspozisyon an. Sentòm enfeksyon blese yo kapab parèt nan sèlman kèk èdtan aprè ekspozisyon an, epi sentòm enfeksyon san yo ka parèt nan sèlman kèk jou aprè ekspozisyon an.

Kijan yo dyagnostike vibriyo?

Se laboratwa ki teste echantyon pou pou, blese, oswa echantyon san yo ki dyagnostike vibriyo.

Ki tretman ki genyen pou vibriyo?

Moun ki gen dyare yo ta dwe bwè anpil likid pou evite yo vin dezidrate. Okenn tretman pa nesesè pou pifò ka vibriyo, epi moun yo jeneralman retabli san okenn pwoblèm sante alontèm. Si yo sisplèk yon enfeksyon ki grav, yo ta dwe kòmanse yon tretman touswit paske antibiotik yo amelyore sivi. Yo jeneralman pa rekòmande antibiotik pou enfeksyon akòz espès ki diferan de *V. vulnificus* yo, men yo ka amelyore siviv nan ka maladi ki grav oswa maladi pwolonje yo. Enfeksyon vibriyo atravè blese yo kapab mande swen medikal rapid; kèk enfeksyon atravè blese yo grav epi yo ka mande chiriji.

Kijan yo ka prevni vibriyo?

Moun pa ta dwe konsome bêt ki soti nan lanmè ki kri oswa ki pa kwit ase. Sa patikilyèman enpòtan pou moun ki gen sistèm iminitè ki afebli oswa ki gen defisyans nan fwa yo paske yo gen plis risk pou devlope yon enfeksyon ki grav oswa ki mòtèl. Yo ka prevni pifò enfeksyon gastwo-entestinal yo pandan y ap byen kwit kristase yo, sitou zwit yo. Lè w ap kòmande kristase nan yon restoran, mande pou yo byen kwit kristase a. Pou kristase ki nan kokiy yo, swa bouyi I jiskaske kokiy la louvri epi kontinye bouyi I pandan senk minit ankò oswa kwit li ak vapè jiskaske kokiy la louvri epi apresa kontinye kwit li pandan nèf minit ankò. Pa manje kristase ki pa louvri pandan I ap kwit. Bouyi zwit ki gen kal yo pandan omwen twa minit, oswa fri yo nan lwil pandan omwen twa minit nan tanperati 375°F, asire w ke manje ki kri yo pa touche manje kwit oswa sifas ou itilize pou kwit manje ak pou manje yo. Mete rad pwoteksyon (tankou gan) lè w ap manipile bêt ki soti nan lanmè yo. Bakteri *Vibrio* a pa modifie aparans, gou, oswa odè bêt ki soti nan lanmè yo.

Pou anpeche enfeksyon atravè blese yo, li enpòtan pou evite ekspoze blese ki louvri oswa ti blese yo nan dlo sèl oswa dlo ki pa twò sale yo sitou pou moun ki gen yon sistèm iminitè ki afebli yo. Si ou gen yon ti grafiyen oswa ou blese nan dlo a oswa si ou te déjà gen yon ti grafiyen oswa yon blese epi ou vin ekspoze nan dlo sale oswa dlo ki pa twò sale, lave zòn ki afekte a touswit ak savon ak dlo pwòp. Ou ka itilize pomad antibiotik oswa pewoksid idwojèn tou jan yo endike a pou netwaye blese yo. Si blese

a montre siy yon enfeksyon, tankou anflamasyon, chalè, oswa woujè, ale kote yon founisè swen sante touswit epi diskite sou ekspozisyon ou an nan sous dlo yo.

Èske w ka teste bakteri *Vibrio* nan wout dlo yo?

Wi, men sa jeneralman pa nesesè. Bakteri a prezan natirèlman nan dlo sale ak dlo ki pa twò sale yo, sitou nan mwa ki cho yo.

Kijan m ka jwenn plis enfòmasyon sou vibriyo?

- Si ou genyen enkyetid sou vibriyo, kontakte founisè swen sante ou an.
- Rele depatman sante lokal ou an. Genyen yon anyè depatman sante lokal yo ki disponib nan <http://www.vdh.virginia.gov/local-health-districts/>.
- Vizite sit entènèt Sant pou Kontwòl ak Prevansyon Maladi a nan <http://www.cdc.gov/vibrio/index.html>.

Septanm 2018